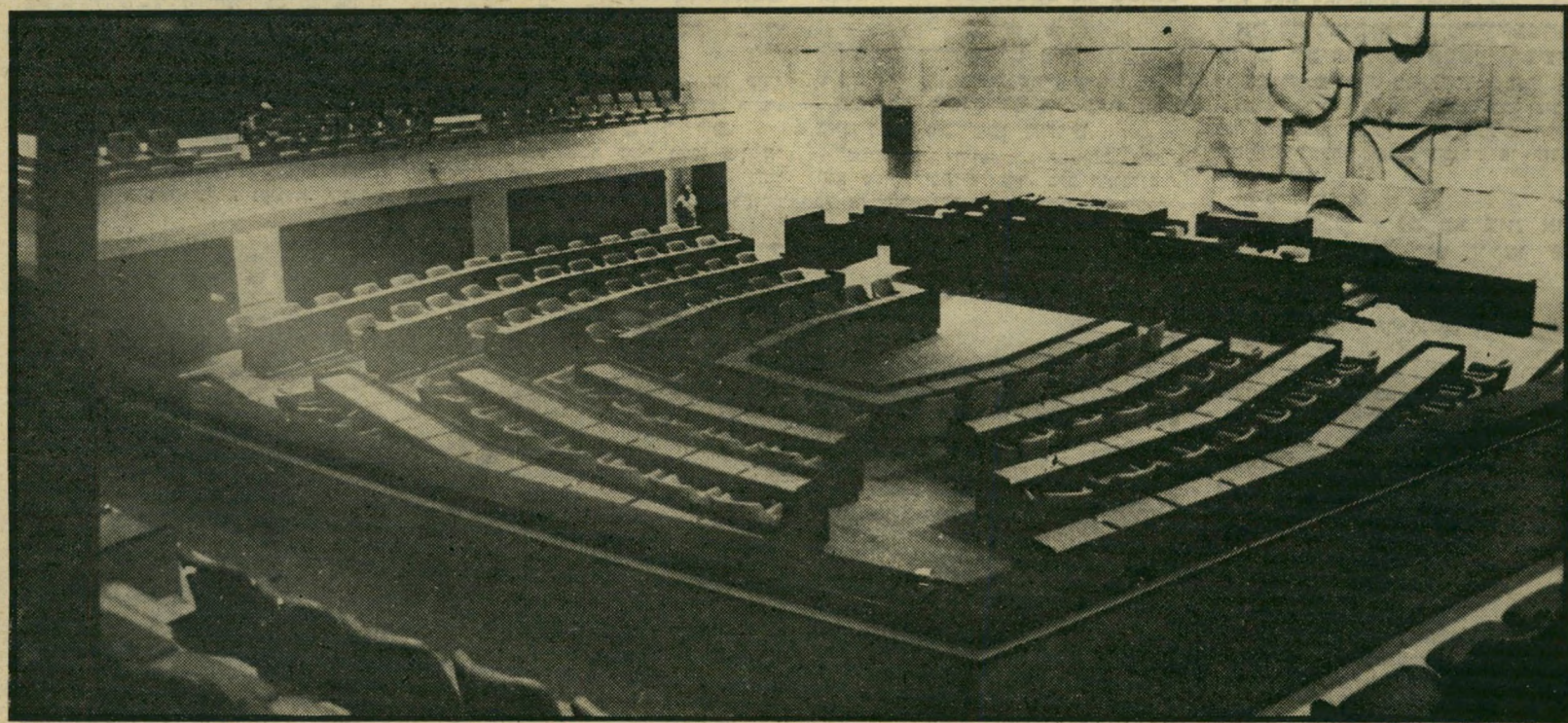

האולם הזה

ב יום הרביעי תתכנס הישיבה הראשונה של הכנסת באולם המליאה של המישכן החדש.

הישיבה תהיה מוקדשת לדיון בהצעת חוקיסוד הממשלה, ולרשותי תעמודנה 10 דקות. זמן זה יהיה דרוש כולו כדי להביע את דעתנו על הצעת-החוק, שהיא פסולה בעינינו מכמה בחינות חשובות. לכן לא אוכל לנצל הנדמנות זו כדי לברך את הכנסת על כניסתה למישכן החדש, כפי שהייתי רוצה לברכה.

ברשות הקוראים, אעשה זאת כאן. להלן הנאום שלא ננאם, ושלא יינאם: כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה.

כשאני משקיף על האולם הגדול הזה, אני מאחל לכנסת שהיא תהיה ראוייה לו. איחול זה מהול בדאגה.

כי המקום הזה אינו רק יקר מאד. הוא גם מחייב מאד.

★ ★ ★

אולם הקודם, בבית פרומין, כאילו ניבנה למען הכנסת. היו בו נתונים אידיאליים למלוא אה שאינה מלאה.

יציע-האורחים, שהיה פתוח לקהל הרחב, שכן מעל לחלק העיקרי של האולם. כלור מה, רוב היושבים בו לא יכלו כלל לראות את רוב רובו של האולם, ואיש מהם לא יכול היה לראות את האולם כולו.

וזה היה טוב. טוב לדמוקראטיה ולשמה הטוב.

כי בשנה האחרונה, כמה פעמים היתה המלאה — מלאה?

כמה פעמים היתה אפילו חצי מלאה? (ולא אומר, כדרכם של המשמיצים, "חצי ריקה.")

לפי הרישומים שלי, היתה הן נוכחות הממוצעת באולם בין 20 ו-25 — פחות מחמישית חברי הישיבה.

היו שעות בהם נכחו חברים רבים יותר

— ארבעים, ואפילו חמישים. למשל, כאשר נדונו הצעות מעניינות לסדר-היום. הצעות אלה הן בעלות אופי הפגנתי בלבד ושום דבר ממשי אינו יוצא מהן כמעט לעולם. ואילו כאשר נדונו הצעות-חוקים, אשר להן יש חשיבות מעשית מכרעת בחיי הי אזרחים, ירדה הנוכחות לעיתים קרובות ל-12, 10 ואפילו ל-8 ו-6.

באולם הקודם זה לא בלט כל-כך. ממילא לא יכלו האורחים ביצע לראות את הי אולם. חוץ מזה היתה לאולם תכונה חיר-בית נוספת: במרכזו עומדים חמשה עמור-דים עבים, התומכים את היציע. כל עמוד הוא בעובי של 10 ח"כים ממוצעים.

גם זה הגביר את האשליה שי האולם אינו ריק כל-כך, כשהיה ריק כמעט לגמרי.

★ ★ ★

בתי חברי הכנסת, מה יהיה באולם החדש? איך תיראה בו הכנסת לעיני אורחיה-בוחריה מכל קצות הי ארץ?

היום האולם מלא, למזלנו, לבי בור המאורע החגיגי. אבל מה יהיה מחר, כשרבים מהנוכחים כאן יתמסרו שוב לעיסוקיהם הי פרטיים, המיסחריים, המפלגתיים, העירוניים, ההסתדרותיים, בזמן שנועד לישיבות המלאה?

זהו אולם אכזרי.

אין בו מחסה. אין בו עמודים עבים המסתירים את הנוף.

האולם כולו גלוי לעיני היושבים ביציע. כל אורח יוכל להקיף במבט אחד את האולם כולו.

אם יישבו באולם עשרה איש, ואפילו עשרים איש, הוא ייראה ריק מכל ריק.

וכל מי שיראה אותו כך — מה תהיה

גישתו לדמוקראטיה הישראלית למחרת הי יום? האם לא יהרהר היררהורי-עבירה על מהות המישטר הפרלמנטרי? האם לא יפקח אוזן לפיתויי המטיפים לצורך באיש חוק על סוס לבן?

★ ★ ★

אולם הקודם הגשתי הצעת-חוק פ-רסית בה הצעתי להנהיג קחורום. לפי הצעה זו היו 30 ח"כים מהחיים את הי מניין המינימלי הדרוש כדי לקיים דיון כלשהו, ו-40 היו מהחיים מניין חוקי מיני-מלי לעריכת הצבעה.

את ההצעה הזאת אתם דחיתם, רבותי חברי-הכנסת, פה אחד.

ולא סתם דחיתם אותה. היא הרגיוה אתכם עד כדי כך, ששיניתם — ביוזמת חרות ומפא"י — את תקנון-הכנסת לכ-בדני. שינוי זה מונע מיני להגיש להבא הצעות-חוק פרטיות מרגיזות כאלה, אלא בשיעור של אחת לחצי שנה.

(העתון הארץ קרא לשינוי זה "סעיף הגיליוטינה". האם לכבוד זה נתלה, בתיקרת האולם הזה, המיתקן המשונה הזה המרחף על ראשינו, הדומה לגיליוטינה?)

איני משלה את עצמי. אין כל סיכוי שתקבלו עתה חוק המחייב קוורום. אבל האם לא תסכימו לפחות ביניכם לקיים מינימום של נוכחות באולם זה?

האם לא תסכימו לפחות, בהיי דברות בין ראשי הפועות, לעשות סידורים שיביאו לכך ששליש מי חבריה של כל פועה יהיו נוכחים באולם בכל עת שהיא?

האם זה מוגזם לדרוש כי בכל רגע שי הוא, בכל דיון שהוא, יהיו נוכחים באולם לפחות 17 מבין 49 ח"כי המערך, לפחות 7 מבין 26 ח"כי גח"ל, לפחות 4 מבין 11 ח"כי המפד"ל?

ואם חבריכם מסרבים לבוא לישיבות, אולי תפששו בסיבות לכך? אולי תגיעו למסקנה שאם הכנסת משע-

מת את חבריה עד כדי כך, ואם כל כך מעטים מבין חבריה מייחסים חשיבות כלשהי לישיבות המלאה — שמא המלאה אינה בסדר?

שמא סבורים הח"כים שהכנסת אינה ממלאה את התפקיד שהיתה צריכה למלא בעיצוב החוקים הי המדיניות הקובעים את חיי הי אזרח?

אולי צריך דבר זה לעורר אותנו לעשות רביונה כללית של כל הנוהלים בכנסת, החל בדיון בתקציב וכלה בדיון בדוח-מבקר-המדינה, כדי להחזיר לכנסת את מעמדה כבית מחוקקים אמיתי — מעמד שהתרוקן במרוצת השנים מתוכנו בגלל שאיפת-הנוחיות של מפא"י ועייפות האופוזיציה הרשמית?

★ ★ ★

בתי חברי-הכנסת, האולם הזה עלה הרבה מאד כסף. המישכן החדש של הכנסת עלה למעלה מ-20 מיליון לירות ישראליות טובות. זה היה, בעיקרו, על חשבון הבארון-מילא.

אבל החזקתה השוטפת של הי כנסת תעלה הרבה מאד כסף לי אזרח עצמו. ששה מיליון ל"י לי שנה, ליתר דיוק.

האם ייפלא הדבר שאיכפת לאזרח מה קורה באולם הזה?

הוא התרגו למראה המלאה הריקה בי אולם הקודם. הוא יתרגו שבעתיים אם הי מלאה תהיה ריקה באולם היקר החדש.

אנחנו, חברי הכנסת, הננו נבחי רי האזרח הזה, וגם שכיריו. משי כורתנו באה לנו מכיסו, מפרי עמלנו.

האם איננו חייבים, כתמורה מינימלית, לדאוג לכך שאולם זה לא יהיה ריק?

כנסת נכבדה — אני מאחל לעצי מנו ברגע חגיגי זה: כנסת מלאה.